

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.996/2018/8.

A tanács tagjai: dr. Szabó Klára a tanács elnöke, dr. Magosi Szilvia előadó bíró, dr. Madarász Anna bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd (fél címe 3)

Az I. rendű alperes: I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe.)

A II. rendű alperes: II.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe.)

Az I-II. rendű alperes képviselője: Dr. Kalló Ügyvédi Iroda (fél címe 4; ügyintéző: dr. Kalló János Márk ügyvéd)

Az I. rendű alperesi beavatkozó:

Az I. rendű alperesi beavatkozó képviselője: Csuka és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bardovits Anett ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.283/2017/10.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 21.P.20.055/2013/80.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II. rendű alpereseknek mint együttes jogosultaknak 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.061.000 (hárommillió-hatvanegyezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A szám alatti fogyasztási helyre 2003 áprilisában a T-400 közcélú szabad vezetékek leágazási pontjánál csatlakozó vezetéket építettek ki. Az I. rendű alperes felszerelte a hitelesített fogyasztásmérőt, majd a fogyasztási helyet bekapcsolta az áramszolgáltatásba. Az ingatlan megosztásából keletkezett szám alatti nyeles telek 2004. szeptember 3-án a felperes tulajdonába került. A telekre a felperes

és házastársa egy faszerkezetű lakóházat építtetett. A villanyt a ház bal sarkától kb. két méterre álló segédoszlopra szerelt Hensel-szekrényben lévő villanyórától földkábelben vezették be a házba. Az automata kismegszakítók a ház nyugati külső falára szerelt elosztószekrényben voltak. Az áramszolgáltatásra a felperes házastársa 2005. szeptember 30-án kötött általános közüzemi szerződést az I. rendű alperessel.

- [2] Az ingatlanon 2011. július 11-én tűz ütött ki. A tűzben a faszerkezetes ház teljesen leégett. A tűzoltóság a tűzvizsgálati jelentésben azt állapította meg, hogy a tüzet elektromos energia okozta. A felperes a vagyonbiztosítása alapján 40.278.722 forint biztosítási szolgáltatást kapott.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A keresetében a felperes a vagyonbiztosítás alapján meg nem térült ingókárra és épületkárra 30.609.752 forint és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni egyetemlegesen az I. és II. rendű alpereseket. Arra hivatkozott, hogy a II. rendű alperes a szabványértéknél nagyobb feszültségű áramot bocsátott rendelkezésre. A túláram következtében zárlat, majd tűz keletkezett a villanyóránál. A tűz áttérjedt a Hensel-szekrény környezetében lévő éghető anyagokra és meggyújtotta az épület szerkezeti elemeit. Az áramszolgáltatás veszélyes üzem, a működéséből eredő károk megtérítésére az alperesek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 345. § (1) bekezdése alapján kötelesek. A fogyasztó által kiépített rendszert a szolgáltató ellenőrzi, átveszi, üzembe helyezi, rácsatlakoztatja a hálózatra, végül jogi zárral (plombával) látja el. A villanyóránál fellépő elektromos meghibásodásból eredő tüzeset ezért az ő felelősségi körébe tartozik.
- [4] Az alperesek és az I. rendű alperesi beavatkozó jogalap hiányában a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a közcélú hálózatot 2007 óta nem ő üzemelteti. Az elosztói működési engedélye alapján folytatott villamos energia ipari tevékenységet érintő jogviszonyai tekintetében a 2001. évi CX. törvény (a továbbiakban: régi VET) módosításáról szóló 2005. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: régi VET módosítás) 61. § (11) bekezdése szerint a II. rendű alperes a jogutódja. A II. rendű alperes állította, hogy a közcélú hálózat üzemeltetése során a felperest érintő jogellenes magatartást nem tanúsított. A tűz keletkezése nem hozható oksági kapcsolatba a közcélú villamos hálózat működésével. A fogyasztó által megbízott, a régi Ptk. 283. § (2) bekezdése alapján ténytanúsítványt kiállító szerelő munkájáért nem felel. A felperes a mérőhelyet kialakító felhasználótól vette át a felhasználási helyet, és ezáltal a mérőhely üzemeltetését. A hálózatok tulajdonjogi határa a fogyasztásmérő elmenő kapcsainál van. A Hensel-szekrényen belüli ezt követő szakasz nem része az elosztói hálózatnak. A tűz a

felperes tulajdonában álló belső hálózaton keletkezett, mégpedig az automata kismegszakítóknál.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A felperest kötelezte a perköltség megfizetésére, valamint rendelkezett a le nem rótt kereseti illeték és az állam által előlegezett szakértői díj viseléséről.
- [6] Az indokolásában a 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: VET) 3. § 13. pontja felhívásával megállapította, hogy az engedélyköteles tevékenység végzésére a II. rendű alperes jogosult, míg az I. rendű alperest a VET 3. § 7. pontja értelmében egyetemes szolgáltatási kötelezettség terheli. A tüzeset időpontjában a felperes ingatlanát ellátó közcélú villamoshálózatot a II. rendű alperes üzemeltette a VET 29. §-a szerint, ezért a kereset az I. rendű alperessel szemben megalapozatlant volt. Az üzembentartó II. rendű alperes fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatója. A perben kirendelt igazságügyi szakértők kiegészítő szakvéleményei alapján megállapítható volt, hogy a tűz a ház falától balra kb. 2 m-re felszerelt villanyóra szekrényben keletkezett, de az kétséget kizáróan nem volt megállapítható, hogy azon belül melyik ponton. A fogyasztó megbízott villanyszerelője által felszerelt részeken-e, azaz a fogyasztó belső hálózatán vagy a csatlakozási pont előtt, a II. rendű alperes tulajdonában álló hálózaton. Az elektromos meghibásodást egy nem kellően meghúzott kötés okozta. Az előregedés vagy a terhelés folytán a vezeték, valamint a csavar közötti rész nem vagy nem rendesen érintkezett, ezért hő fejlődött, amely előidézte a tüzet. Az igazságügyi szakértők nyilatkozata szerint az már nem volt megállapítható, hogy a tűz a felperes megbízott villanyszerelője által vagy az áramszolgáltató villanyszerelője által végzett kötések keletkezett-e. A perben nem volt vitatott, hogy miután a felperes jogelődjének megbízott villanyszerelője a Hensel-szekrényben felszerelte a mérőórát és a bekötését elvégezte, a II. rendű alperes villanyszerelője a rendszert átvette, a szekrényt jogi zárral ellátva lezárta, leplombálta. A régi Ptk. 283. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a II. rendű alperes megbízottjának nem volt kötelessége a rendszer átvizsgálása, arra csupán jogosultsággal rendelkezett. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az elektromos meghibásodás a II. rendű alperes által üzemeltetett közcélú villamosvezetéken a csatlakozási pont előtt keletkezett. Mivel a tüzesetben a Hensel-szekrény és a mérőóra teljesen megsemmisült, a felperes a perben kirendelt szakértők szakvéleményével nem tudta bizonyítani ezt. A keresetét jogalap hiányában el kellett utasítani.
- [7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével

az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta. Az alpereseket egyetemlegesen megillető perköltség összegét leszállította. A felperest kötelezte a másodfokú perköltség megfizetésére, és rendelkezett a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről.

- [8] Az indokolásában kifejtettek szerint abból indult ki, hogy a kereset lényegében az alperesek szolgáltatási kötelezettségének hibás teljesítésén alapult, azon, hogy túláram érkezett a hálózatra, ezzel okozati összefüggésben égett le a ház. Rámutatott arra, hogy a fennálló közüzemi szolgáltatói jogviszony alapján az I. rendű alperes kártérítési felelősségét a régi Ptk. 318. §-án keresztül alkalmazandó régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapíthatta meg. A közszolgáltatási villamoshálózatot a II. rendű alperes üzemelteti mint teljesítési segéd, ezért az ő szerződésszegő magatartásáért az I. rendű alperes köteles helytállni. A II. rendű alperesnek mint a kár tényleges okozójának azonban a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján közvetlen kártérítési felelőssége állhat fenn a felperessel szemben. Jogviszony hiányában ezért egyik alperes vonatkozásában sem volt helye a kereset elutasításának, vizsgálni kellett, hogy a kárkötelem létrejött-e.
- [9] A másodfokú bíróság nem értett egyet azzal, hogy a jogvita a veszélyes üzemi felelősség alapján ítéltető meg. Az energia szolgáltatása és felhasználása egyaránt fokozott veszéllyel járó tevékenység, ezért az alpereseknek is és a felperesnek is fokozott védekezési kötelezettsége áll fenn. A két fokozott veszéllyel járó tevékenység találkozására figyelemmel a régi Ptk. 346. § (1) bekezdése alapján a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alkalmazandó.
- [10] A régi Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az I. rendű alperes szerződésszegést, míg a II. rendű alperes szerződésen kívüli jogellenes és felróható magatartást követett el azáltal, hogy a hálózatra túláram érkezett, továbbá ezzel okozati összefüggésben keletkezett a tűz és égett le a lakóháza. A többször kiegészített szakértői véleményekből megállapítható volt, hogy a tűzvizsgálati jelentésben a tűz keletkezési okaként megjelölt elektromos energia nem azonosítható egyértelműen a túlfeszültséggel. A tűzvizsgálati jelentés, valamint a perben kirendelt igazságügyi szakértők első szakvéleménye a tűz keletkezésének helyeként a ház külső falára szerelt elosztószekrényt jelölte meg, amelyen a kiegészítő szakvélemények sem változtattak. Az elsőfokú eljárásban 2016. szeptember 8-án meghallgatott dr. P. I. igazságügyi szakértő akként nyilatkozott, hogy szakértői módszerekkel egzakt módon pontosan nem tudja megállapítani, hogy a tűz a II. rendű alperes mérőórájában keletkezett-e. Ugyanakkor miután a Hensel-szekrény teljes mértékben kiégett, megsemmisült, arra a megállapításra jutott, hogy a tűz mindenképpen a villanyóra környékén keletkezett, majd ezt követően már kizártnak tartotta, hogy a tűz a ház külső falára felszerelt kismegszakítóknál keletkezett volna. Erre a megállapításra az égés irányából, a tűzoltóság beavatkozásából, a szélirányból, az épület

építészeti adottságaiból jutott és úgy nyilatkozott, hogy végül is kizárásos alapon vonta le a következtetését. A felperesnek egy ugyanilyen Hensel-szekrény vizsgálatára vonatkozó bizonyítási indítványa irreleváns volt, hiszen a konkrét szekrény, illetőleg az abba való bekötések képezhették volna a szakértői vizsgálat tárgyát. A tűz keletkezési okára a szakértői nyilatkozatok szerint is ebből lehetett volna következtetést levonni. A szakértők mindezeket követően nyilatkoztak úgy, hogy a tűz a Hensel-szekrényben keletkezett, de arra már nem tudtak megállapítást tenni, hogy a felperesi villanyszerelő vagy az áramszolgáltató kötésein-e. A tűzoltóság irataiból egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes ingatlanáról a tűz a jobb- és baloldali szomszédos ingatlanokra áttért. A tűzoltók az utca irányából kezdték meg az oltást. A tűzoltóság iratai között nem volt a káresemény időpontjában fennálló szélirányra vonatkozó adat, ilyen adatokra a meteorológiai szolgálat nem került megkeresésre, illetőleg annak adatai nem álltak rendelkezésre. A másodfokú bíróság álláspontja szerint mindezekből következően nem indokolható az igazságügyi szakértőknek a szélirányra is figyelemmel tett azon megállapítása, hogy a tűz nem a ház falánál, hanem az attól 2 m-re lévő Hensel-szekrényben keletkezett. A megállapításukat az a körülmény is aggályossá teszi, hogy mindkét irányban továbbterjedt a tűz a szomszédos ingatlanok növényzetére, és a Hensel-szekrényt a lakóépülettel elektromos földkábel kötötte össze, amelyen a tűz épületre való áttérése kizárt. A másodfokú bíróság ezért a szakértők többszörösen kiegészített véleménye alapján nem látta teljes bizonyossággal megállapíthatónak, hogy ténylegesen melyik villanyszekrényben, hol keletkezett a tűz.

- [11] Ha a tűz a Hensel-szekrény környékén keletkezett is, nem volt szakértői módszerekkel megállapítható, hogy a szekrényen belül az hol, ki (a fogyasztó vagy a szolgáltató) által üzemeltetett vezetékszakasza laza kötéseinél történt. Az a szakértői véleményből egyértelműen megállapítható volt, hogy a Hensel-szekrényben kapcsolódik össze a fogyasztói és a szolgáltatói vezetékszakasza. A szekrény leégése folytán nem állt rendelkezésre egyértelmű bizonyíték és utólag sem volt rekonstruálható, hogy ténylegesen hol volt egy nem kellően meghúzott laza kötés, amely okozhatta a tüzet.
- [12] A bizonyítás eredményeként nem volt tényként megállapítható, hogy túláram okozta a tüzet. A szakértői vélemények ezt nem igazolták. A tanúk korábbi áramingadozásokról nyilatkoztak, arra azonban nem állt rendelkezésre tanúvallomás, hogy illetőleg közvetlenül a tűz keletkezését megelőzően tapasztaltak volna. Az alperesek nyilatkozata szerint a perbeli időpontban, illetőleg azt megelőzően a rendszer túláramot nem rögzített. Mindebből következően a másodfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a tanúk által észlelték nem voltak alkalmasak a többletenergia szolgáltatás bizonyítására. Nem volt erre alkalmas a kiegészítő tűzvizsgálói jelentés sem, amely a sűrűn előforduló áramingadozásokra, áramkimaradásokra vonatkozó tanúvallomások alapján találta még

inkább alátámasztottnak az elektromos energiát mint a tűz kiváltó okát.

- [13] Önmagában az a körülmény, hogy a Hensel-szekrény leégett és ezáltal a bizonyításra köteles felperes nehéz helyzetbe került, a bizonyítási terhet nem fordította meg. A bizonyítatlanságot továbbra is a felperes terhére kellett értékelni.
- [14] A másodfokú bíróság tehát a rendelkezésre álló bizonyítékok, így különösen a tűzvizsgálati jelentés és annak kiegészítése, valamint a szakértői vélemények alapján nem látta kétséget kizáróan megállapíthatónak a tűz keletkezésének okát. Nem találta bizonyítottnak, hogy túláram állt fenn, és ez a rendellenesség vagy egyéb kötelezettségszegés az alperesi oldalon, így pl. nem megfelelő szerelés váltotta ki a tüzet.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [15] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alperesek kereset szerinti marasztalását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a régi Pp.206. § (1) bekezdésében, a régi Ptk. 310. §-ában, 345. §-ában, 283. § (2) bekezdésében foglaltakat.
- [16] Tévesen értékelte úgy a másodfokú bíróság, hogy nem került bizonyításra a szabványértéknél nagyobb feszültségű áram biztosítása. Mind a tanúbizonyítás, mind a szakértői bizonyítás megerősítette, hogy a tűz kiváltó oka túlfeszültség keletkezése volt. A tüzeseti hatósági bizonyítvány is ezt támasztotta alá. A túlfeszültség pedig arra vezethető vissza, hogy a szabványértéknél nagyobb feszültségű áram terhelte meg a rendszert. K. M. tanú előadta, hogy ő is tapasztalt nemegyszer túlfeszültséget, másrésről az elektromos hálózat innovációja nem járt együtt a fogyasztóhelyek számának növekedésével. A környéken élő M. M. villanyszerelő mindezt tanúként megerősítette, és azt is előadta, hogy jelezte a hibákat az E-nek, de vizsgálat nem történt. A felperes házastársa is gyakori áramingadozásokról számolt be a tanúvallomásában. A szabványértéknél nagyobb feszültségű áram rendelkezésre bocsátása egyértelműen szerződésszegés a szolgáltató II. rendű alperes részéről, amely a régi Ptk. 310. §-a alapján megalapozza a felelősségét. A másodfokú bíróság tévesen következtetett az alperesek szerződésszegésének hiányára.
- [17] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a tűz keletkezési helye a Hensel-szekrényben volt. A másodfokú bíróság ezt nem látta teljes bizonyossággal megállapíthatónak. A következtetése iratellenes és ellentétes a bizonyítékok alapján levonható okszerű következtetéssel. Életszerűtlen az a megállapítása is, hogy nem rekonstruálhatók a Hensel-szekrényben zajló folyamatok. Szükség lett volna egy ugyanilyen Hensel-szekrény szakértői vizsgálatára. A perbeli szekrény megsemmisülése nem

jelenti azt, hogy ne lenne megállapítható a felelősség kérdése. A felelősség a plombát felhelyező alpereseket terheli, akik ezáltal igazolják a tulajdonukat képező Hensel-szekrény műszaki megfelelőségét. A plomba jogi zárat jelent, ahhoz a felperes nem nyúlhat. A rendszeren a II. rendű alperes által meghatározott személyek végezhetnek ellenőrzést és munkálatokat. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a kialakított rendszer átvizsgálása a II. rendű alperes megbízottjának csupán jogosultsága, nem kötelezettsége volt. Tény, hogy a Hensel-szekrény alperesi tulajdon, az alperesek plombálták le. A szekrényen belüli meghibásodás és az ebből fakadóan bekövetkezett tűzkár az alperesek felelősségi körébe tartozik.

- [18] A II. rendű alperes nem mentesülhet a felelősség vállalása alól azáltal, hogy ténytanúsítvánnyal igazolja, harmadik személytől vette át a kiépített lakossági hálózatot. Téves, hogy a kárfelelősség ennél fogva nem száll át. A ténytanúsítvány legfeljebb a harmadik személlyel szembeni kártérítési követelés érvényesítésére teremt jogalapot.
- [19] A másodfokú bíróság álláspontjával ellentétben az alperesek vonatkozásában a veszélyes üzemi felelősség alapján ítélt meg a jogvita. A fogyasztónak mint energiafelhasználónak a tevékenysége nem tartozik a veszélyes üzemi felelősség kategóriájába. Két fokozott veszéllyel járó tevékenység találkozásáról ezért nem lehet szó. A veszélyes üzem jellegéből fakadóan a II. rendű alperes kötelezettsége volt a kötések átvizsgálása, enélkül nem lehet rendszerbe állítani a fogyasztó megbízásából kiépített hálózatot.
- [20] Az elsőfokú bíróság indokolatlanul mellőzte egy másik Hensel-szekrény alkatrészenkénti átvizsgálására irányuló bizonyítási indítvány teljesítését. A bizonyítási indítvány alaptalan elutasítása miatt a bizonyítás kiegészítésének van helye.
- [21] A felülvizsgálati tárgyaláson a felperes a régi Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltak alkalmazhatóságára hivatkozott, mert álláspontja szerint az alperesi szolgáltatás olyan következményekkel járhat, hogy a korábbi állapot rekonstruálhatatlan. Hangsúlyozta továbbá, hogy az alperes szerződésszegést követett el, és nem tudta magát kimenteni a felelősség alól. Nem bizonyította, hogy a felperes oldalán nem volt megfelelően kialakított védelmi rendszer, ezért nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének.
- [22] Az I. és II. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályban tartását kérték. Kiemelték, hogy a Hensel-szekrényben számos villamosberendezés, többek között kötési pontok találhatóak, amelyeknek csak kisebb része tartozik szolgáltatói körbe, nagyobb része felhasználói tulajdonú és kialakítású. V. T. igazságügyi szakértő véleménye szerint semmilyen utólagos szakértői módszerrel nem állapítható meg pontosan a tűz keletkezési helye. A másodfokú bíróság helyesen értékelte a szekrény zárópecséttel ellátottsága kapcsán előadott felperesi érveket. A plomba

felbontható a felhasználó által felkért és nevében eljáró villanyszerelő bejelentése alapján. A mindenkorai felhasználó megbízásából a szerelő így munkát tud végezni az adott szekrényben a felhasználói tulajdonú berendezéseken. A tüzesetet megelőzően létesített Hensel-szekrényben felhasználói megbízásból történő munkavégzés bármely hibája lehetett a hiba forrása. A Hensel-szekrényben csak a mérő és annak kötési pontja szolgáltatói tulajdonú, minden nem a méréshez közvetlenül tartozó berendezés a felhasználó tulajdona. A felhasználói berendezések megfelelőségéről adott nyilatkozatot a régi Ptk. 283. §-a alapján II. rendű alperes tanúsítottként elfogadja, a felhasználói berendezéseket nem köteles ellenőrizni. A regisztrált szerelő által megfelelően tanúsított hálózatot nem veszi át üzemeltetésre, annak csak a meglétét, megvalósulását ellenőrzi. A Hensel-szekrényen a szolgáltató által elhelyezett jogi zár önmagában nem fordítja meg a bizonyítási terhet. A felperes lett volna köteles bizonyítani, hogy az őt ért kár és a II. rendű alperes által üzemeltetett hálózat működése között oksági kapcsolat van. A felperes előadásával szemben nem igazolt, hogy a II. rendű alperes hálózatán bármely mértékű túlfeszültség lépett fel. Az üzemi napló az adott napra semmilyen üzemviteli eseményt nem regisztrált. Egy másik Hensel-szekrény vizsgálatától sem várható konkrét eredmény arra, hogy a perbeli szekrényben pontosan hol, milyen módon keletkezett a tűz.

- [23] Az alperesi beavatkozó nem terjesztett elő felülvizsgálati ellenkérelmet.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [24] A régi Pp. 270. § (2) bekezdése a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértés esetén teszi lehetővé. A felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet, ezért a felülvizsgálati kérelemben a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértéseket kell megjelölni. A felülvizsgálati kérelem az előterjesztésére nyitva álló hatvan nap elteltével nem egészíthető ki. A felülvizsgálati kérelmet megváltoztatni nem lehet [rég Pp. 273. § (5) bekezdés]. A jogerős ítélet csak olyan kérdésekben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt (BH1995. 163.). Ennek oka, hogy a felülvizsgálatnak csak olyan téves jogi álláspont vagy mulasztás lehet az alapja, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt. Amely kérdésekkel a korábban eljáró bíróságok erre irányuló kérelem hiányában nem foglalkozhattak, azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhettek el. A felperes csak a felülvizsgálati tárgyaláson hivatkozott a régi Ptk. 4. § (4) bekezdésére és a kárenyhítési kötelezettségre, ezért az e körben előadott érvelését a felülvizsgálati eljárás keretében a Kúria érdemben nem vizsgálhatta.
- [25] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező

tartalmi eleme a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kéri [régi Pp. 272. § (2) bekezdés]. A felperes a rendkívüli perorvoslatát megalapozó jogsértést abban határozta meg, hogy a másodfokú bíróság tévesen mérlegelte a bizonyítás eredményét, annak alapján ugyanis megállapítható, hogy a tűz a Hensel-szekrényben keletkezett, és túlfeszültség okozta. A másodfokú bíróság tévesen következtetett továbbá az alperesek szerződésszegésének hiányára. Tévesen ítélte úgy, hogy a Hensel-szekrényen belüli meghibásodás és az abból fakadóan bekövetkezett tűzkár nem a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató alperesek felelősségi körébe tartozik. A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján eljárva a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül.

- [26] A felperes a keresetét arra alapította, hogy a közcélú hálózat működésével összefüggésben egyrészt a szabványértéknél nagyobb feszültségű áram rendelkezésre bocsátása miatt, másrészt a villanyóránál fellépő elektromos meghibásodás miatt érte tűzkár. Az alperesek felelősségét ezen az alapon a régi Ptk. 345. §-ára (deliktuális felelősség) alapította, majd a fellebbezési eljárásban már a régi Ptk. 310. §-ára (szerződésszegés) is hivatkozott. A Kúria a jogerős ítéletben foglaltakat alapul véve elsőként a peres felek közötti jogviszonyt vizsgálta.
- [27] A per adatai alapján az volt megállapítható, hogy a közüzemi szerződés megkötésével 2005-ben a felperes az I. rendű alperessel került szerződéses jogviszonyba. A közüzemi engedélyesi és az elosztói engedélyesi tevékenységét az I. rendű alperes ekkor még csak számvetelileg választotta szét. A régi VET 102. §-ának végrehajtása során a régi VET módosítás 63. §-a alapján a tevékenységek jogi személyiség szerinti szétválasztására a II. rendű alperes (előző neve: Kft.) létrehozásával került sor. Villamos energia elosztói engedélyt 2007. január 1-től a II. rendű alperes kapott, az I. rendű alperes részére kiadott engedély ezzel egyidejűleg érvényét veszítette. Az I. rendű alperes engedély alapján folytatott villamos energia ipari tevékenységet érintő jogai vonatkozásában a II. rendű alperes a régi VET módosítás 61. § (11) bekezdése szerint az I. rendű alperes jogutódjának tekintendő. A közcélú hálózatot a továbbiakban a II. rendű alperes üzemeltette.
- [28] A VET végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: VET Vhr.) 2. számú mellékletét képező Villamos hálózati csatlakozási és hálózathasználati szabályzat (a továbbiakban: VHSz) 3. § (1) bekezdése alapján a II. rendű alperes feladata, hogy kiépítse a rendszerhasználó részére az adott felhasználási helyen lévő csatlakozási pontra a hálózati csatlakozást. A perbeli esetben erre vonatkozóan nem volt kereseti tényállítás.
- [29] A jogi szétválasztáshoz kapcsolódó jogutódlással a II. rendű alperes az I. rendű alperes meglévő szerződéseiben az I. rendű alperes jogutódjává vált. A felperes a régi VET alapján az I. rendű

alperessel kötött közüzemi szerződéssel rendelkezett, így a VHSz 10. § (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem kellett rendszerhasználói bejelentést tennie. A hálózathoz való folyamatos hozzáférés, a hálózathasználat kapcsán jogutódlás folytán került a II. rendű alperessel jogviszonyba. Az I. rendű alperes és a felperes között fennálló jogviszony keretében az I. rendű alperes villamos energiát értékesít. E jogviszony részletes szabályait az Egyetemes Szolgáltatási Szabályzat (a továbbiakban: ESzSz) tartalmazza, amely a VET Vhr. 1. számú melléklete. Az I. rendű alperes egyetemes szolgáltató az ESzSz 8. § (1) bekezdése alapján az elosztó hálózati engedéllyel együttműködve köteles gondoskodni a felhasználó villamos energia igényének a villamosenergia-vásárlási szerződésnek megfelelő folyamatos kielégítéséről, a szerződésben megjelölt feszültségszint és a szolgáltatás minőségét meghatározó egyéb - az üzletszabályzatban meghatározott - műszaki és megbízhatósági feltételek csatlakozási ponton való, az elvárhatóság követelményeinek megfelelő szinten tartásáról. Azokat a minőségi jellemzőket, amelyeket hatósági előírások, szabványok állapítanak meg, az előírt tűréshatárok között kell tartania, kivéve, ha a szerződés ettől eltérő megállapodást tartalmaz. Az ESzSz 8. § (2)-(3) bekezdése alapján a felhasználó a villamos energiát a villamosenergia-vásárlási szerződésben meghatározottak szerint jogosult vételezni. A villamos energia fogyasztásának megfelelő, a fogyasztási helyre kötött villamosenergia-vásárlási szerződés szerinti díjat köteles fizetni.

- [30] A peres felek között fennálló jogviszonyokra tekintettel azon kereseti tényállítás kapcsán, hogy a tűzkárt túlfeszültség okozta, az I. rendű alperes mint egyetemes szolgáltató felelőssége jöhetett szóba. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, miszerint a felperes nem bizonyította, hogy túlfeszültség okozta a tüzet. A perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény ezt az állítást nem támasztotta alá. V. T. igazságügyi szakértő az alapszakvéleményben rámutatott: nincs semmilyen információ arra nézve, hogy a káreset időpontjában hálózati túlfeszültség fellépett-e az áramszolgáltatói hálózaton, illetőleg ha mégis fellépett, milyen jellegű volt, pontosan hol, melyik fogyasztónál, milyen meghibásodást okozott. Az igazságügyi szakvéleményben foglaltak szerint túlterhelési áram hatására tüzeset akkor jöhet létre, ha valahol a fogyasztói tulajdonú hálózaton található egy olyan nagy átmeneti ellenállású pont (pl. laza kötés), amelyen a tüzet okozó hőfejlődés kialakulhat. Önmagában tehát a túlfeszültség nem okozhat tüzet. A hálózati napló II. rendű alperes által rendelkezésre bocsátott adatai szerint a hálózaton nem volt olyan esemény 2011. július 11-én, amely feszültségeltéréssel járt volna. A lefolytatott tanúbizonyítás sem volt alkalmas a felperes tényállításának alátámasztására. Annak alapján, hogy a tanúk a saját háztartásaikban valamikor a tüzeset előtt feszültségingadozást tapasztaltak, nem lehetett a káresemény időpontjára vonatkozó feszültségingadozásra következtetni. A

lefolytatott bizonyítás eredményeként a másodfokú bíróság által levont következtetést a Kúria nem találta sem okszerűtlennek, sem iratellenesnek, ezért nem látott okot a bizonyítás eredményének felülmérlegelésére. Az I. rendű alperes kártérítési felelőssége szerződésszegő magatartásának bizonyíthatatlansága miatt nem volt megállapítható.

[31] A közcélú hálózatot üzemeltető II. rendű alperes tevékenysége alapján a másodfokú bíróság szerint felmerülhet a veszélyes üzemi felelőssége, és a felperes tevékenységét is veszélyes üzemi tevékenységnek minősítette. A felperes a saját tevékenysége veszélyes üzemi jellegűvé minősítését alappal kifogásolta a felülvizsgálati kérelemben, ennek azonban nem volt jelentősége, mert a jogvita nem a veszélyes üzemi felelősség alapján volt megítélendő. A II. rendű alperes és a felperes közötti szerződéses jogviszonyra tekintettel a deliktuális felelősség szabályai helyett a kontraktuális felelősség szabályai alapján kellett eldönteni, terheli-e felelősség a II. rendű alperest a tűz keletkezéséért. A felperesnek ehhez azt kellett bizonyítania, hogy a közte és a II. rendű alperes között fennálló, a közüzemi szerződés megkötésével, de jogutódlás folytán létrejött hálózathasználati szerződés alapján folytatott tevékenység keretében a II. rendű alperes olyan szerződésszegést követett el, amely a tűz kiváltó oka lehetett.

[32] A VHSz 6. § (1) bekezdése alapján a hálózati engedélyes a hálózathasználati szerződés rendelkezései szerint köteles a rendszerhasználót a hálózatba bekapcsolni, továbbá a hálózaton a folyamatos hozzáférést, hálózathasználatot - a rendelkezésre álló és a lekötött teljesítményt - biztosítani. E jogszabályi rendelkezés értelmében a II. rendű alperes feladata volt, hogy a csatlakozóberendezésen keresztül árammal lássa el a felperes felhasználói berendezéseit. A Kúria nem ért egyet a másodfokú bíróság azon megállapításával, hogy a perben kirendelt szakértők véleménye alapján nem volt megállapítható, melyik villanyszekrényben keletkezett a tűz. Iratellenes az a megállapítás, hogy a tűzoltóság iratai között nem volt adat a káresemény időpontjában fennálló szélirányra. A tűzvizsgálati helyszíni szemle jegyzőkönyv tartalmazza, hogy enyhe észak-nyugati szél fújt, az összefoglaló tüzeseti jelentésben pedig a beavatkozást nehezítő körülmények között nem szerepel a szélirány megváltozása. A szélirányra a tűzoltás során készített fényképfelvételek alapján is következtetni lehetett. Dr. P. I. igazságügyi tűzvizsgálati szakértő a kiegészítő szakvéleményében és a meghallgatása során részletesen megindokolta, miért változtatta meg az alapszakvéleményben adott véleményét. Az igazságügyi szakértői véleményben foglaltaktól a másodfokú bíróság nem térhetett volna el, a szakvélemény ugyanis nem volt ellentétes a bizonyított tényekkel. A bizonyítás eredményének felülmérlegelésével a Kúria megállapíthatónak látta, hogy a tűz a Hensel-szekrényben keletkezett.

[33] A Hensel-szekrényben a csatlakozóberendezésen kívül felhasználói

berendezés is volt, a tűz azok laza kötésénél is keletkezhetett. A II. rendű alperes a hálózati hiba kapcsán a régi Ptk. 283. § (2) bekezdésére tévesen alapította a védekezését. Ez a jogszabályi rendelkezés ugyanis a szolgáltatás jogosultja és kötelezettje, azaz a perbeli esetben a felperesi jogelőd és az általa megbízott villanyszerelő közötti jogviszonyban irányadó a teljesítés ellenőrzésére. A felperes érdekében állt, hogy a bíróság valóban fogadja el, a szekrényen belül a tűz a II. rendű alperes által üzemeltetett vezetékszakas laza kötésénél keletkezett, ezért a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján ezt a tényt a felperes tartozott bizonyítani.

- [34] A felperes a II. rendű alperes szerződésszegése körében arra hivatkozott, hogy a veszélyes üzemi tevékenység folytatásával okozott kárt. Nem vitásan a II. rendű alperes veszélyes tevékenységet végez, de a fokozott veszéllyel járó tevékenységet a szerződéses szolgáltatása teljesítése körében folytatja, ezért a magatartásával okozott kárért a kontraktuális felelősség szabályai alapján felel. A felperesnek ezen az alapon azt kellett bizonyítania, hogy a II. rendű alperes a szerződéses szolgáltatása teljesítése körében olyan magatartást tanúsított, amely jogellenes volt és a bekövetkezett kárt okozta. A felperes ilyen magatartást nem bizonyított. Arra hivatkozott, hogy a II. rendű alperesnek jogszabályi kötelezettsége volt a villanyóra ellenőrzése, karbantartása. Ezzel azonban a II. rendű alperes kötelezettsége nem terjedt ki a villanyóra-szekrény üzemeltetésére. A VET 29. § (1) bekezdés d) pontja alapján a feladata az adott terület elosztóhálózatának üzemeltetése, karbantartása, valamint szükség esetén annak fejlesztése volt. Az elosztó hálózat pedig a csatlakozóberendezésig terjed. A VET 3. § 6. pontja szerint a csatlakozóberendezés az átviteli vagy elosztó hálózat részét képező vezetékhálózat - a hozzá tartozó átalakító- és kapcsolóberendezésekkel együtt -, amely az átviteli vagy elosztó hálózat leágazási pontját a csatlakozási ponttal köti össze. A fogyasztásmérő berendezés a csatlakozóberendezés tartozéka. A VET 3. § 5. pontja szerint a csatlakozási pont a villamosművek, a villamosmű és a felhasználói berendezés, továbbá a villamosmű, a magánvezeték, a termelői vezeték, illetve közvetlen vezeték tulajdoni határa. A II. rendű alperes karbantartási és ellenőrzési kötelezettsége eddig a pontig terjed. A VET 41. § (1) bekezdése alapján a villanyóra felszereléséről, hitelesítéséről és karbantartásáról köteles gondoskodni. A VHSz 15. § (2) bekezdésében rögzített szerződéses kötelezettsége is a villanyóra üzembe helyezésére, folyamatos leolvasására, ellenőrzésére vonatkozik. A szerződésen, illetőleg a jogszabályon alapuló felelőssége ezért akkor lett volna megállapítható, ha a kárt az ellenőrzési és karbantartási kötelezettségének megszegésével okozta. A felperes azonban a perben nem erre hivatkozott, hanem arra, hogy a közcélú hálózat üzemeltetésével keletkezett olyan hiba, amely a tüzet okozta. Nem bizonyította azonban, hogy az e hálózathoz még

hozzátartozó csatlakozóberendezés hibája idézte elő a tüzet.

- [35] A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, miszerint annak volt jelentősége, hogy a tüzet okozó meghibásodás hol (a mérőóra előtt vagy után) keletkezett. A Hensel-szekrény megsemmisült, ezért sem lehetett tényként megállapítani, hogy a tüzet okozó hőfejlődés a II. rendű alperes rendszerén belül, az ő laza kötésén alakult ki. Egy másik Hensel-szekrény vizsgálata alapján nem lehetett volna ilyen következtetést levonni, mert nem vitásan a perbeli villanyóra-szekrényben felhasználói vezeték is volt, azon is lehetett tüzet okozó laza kötés.
- [36] A felperes nem tudta bizonyítani, hogy volt a II. alperesnek olyan szerződésszegő magatartása, amellyel a tűz keletkezése összefüggésbe hozható. A II. rendű alperest ezért nem lehetett kötelezni a tűzkár megtérítésére, azt a régi Ptk. 99. §-a alapján a felperesnek kell viselni.
- [37] A másodfokú bíróság mindezekre tekintettel nem sértette meg a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályokat azzal, hogy nem kötelezte az alpereseket a kár megtérítésére. A Kúria ezért a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [38] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, így a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperesek jogi képvisellel felmerült felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. Az alpereseket képviselő ügyvéd munkadíját tevékenysége munka- és időigényéhez igazodóan a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése szerint állapította meg. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről az 1990. XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett.
- [39] Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2020. február 12.

Dr. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Magosi Szilvia s.k.
előadó bírő, Dr. Madarász Anna s.k. bírő